

Interview

Toen Viggo Waas plots uitviel, viel Peter Heerschop ook uit

Peter Heerschop & Viggo Waas Acteurs en cabaretiers
Na het herseninfarct van Viggo Waas dacht Peter Heerschop dat ze nooit meer samen op het toneel zouden staan. „Op een ochtend drong het tot mij door dat ik mijn beste vriend kwijt was.”

- [Coen Verbraak](#)

[17 juni 2022](#)

Leestijd 8 minuten

Aan het begin van het toneelstuk *Festen* staan Peter Heerschop en Viggo Waas samen voor het voordoek. Bijna zoals vroeger, toen ze met Joep van Deudekom en Eddie B. Wahr nog de succesvolle cabaretgroep Niet Uit Het Raam (NUHR) vormden. En toch is er sindsdien veel veranderd. Waas kreeg vorig jaar een herseninfarct. Heerschop meldt het bijna terloops. En dan, tegen Waas: „We gaan zien waaraan je vanavond allemaal mee kan doen.” „Aan alles”, antwoordt Waas. De zaal lacht, en daarmee is het ijs gebroken. Dat hij af en toe even iets minder rap uit zijn woorden komt, zal daarna geen moment als een schaduw over de voorstelling hangen.

Waas (60) was vooraf vooral beducht of hij nog wel goed kon timen, vertelt hij later, aan de keukentafel bij Peter Heerschop (61) thuis. Want een acteur die zijn teksten niet meer goed weet te plaatsen, heeft niets meer op een toneel te

zoeken. „Het publiek moet reageren op wat je zegt. Tot mijn grote opluchting bleek dat zo te zijn.” Terwijl hij vertelt zit Heerschop vrijwel onafgebroken naar hem te kijken. Zorgzaam en alert, alsof hij bang is ook maar het kleinste signaal te missen dat mogelijk op onheil duidt.

Het is geweldig om weer samen te spelen, zeggen ze allebei. Een jaar geleden zouden ze niet geloofd hebben dat dat er nog van zou komen. Waas al helemaal niet. Maar hij voelt zich tijdens het spelen beschermd. „In het begin kwam ik op en dacht ik: gaat dit wel lukken? Maar ik weet dat Peter en de anderen alles opvangen als dat moet.”

Heerschop: „Voor mij is dat het allerbelangrijkste aan dit hele stuk: dat Viggo en ik dit samen doen. Toen Viggo dat herseninfarct kreeg, was ik ervan overtuigd dat wij nooit meer samen op het toneel zouden staan. We zouden heus nog wel dingen ondernemen, misschien samen een boek schrijven. Maar méér zat er vast niet in, dacht ik. Dat dat toch zo is, vind ik heel ontroerend.”

Hij voelde zich ook aangetast, zegt Heerschop. „Als mijn beste vriend, iemand die zo dichtbij mij staat, die deel van mij is, opeens uitvalt, dan val ik zelf ook uit. Ik revalideerde mee. Als het beter ging met Viggo, ging het ook beter met mij. Dat is voor mij de grootste waarde van dit stuk.”

Gymleraren

Waas en Heerschop kennen elkaar dik veertig jaar, uit de tijd dat ze op de Academie voor Lichamelijke Opvoeding zaten. Er was direct een connectie. Waas: „Eigenlijk was het in één klap raak, zoals bij een verliefdheid. We werden daarna ook nog 'ns gymleraar op dezelfde school, gingen vanaf het begin samen op vakantie.” Wat hen bond? Allereerst het gevoel voor humor, denkt Waas. „En ik keek tegen Peter op omdat hij zoveel durfde. Toen ik op de Academie kwam deed hij de introductiedagen. Hij stond op het toneel een verhaal te vertellen en ik dacht: wat doet die jongen dat ontzettend goed.”

Heerschop: „Grappig dat ik dat helemaal niet zo voelde. Het was eerder andersom. Ik keek enorm tegen jou op. Jij voetbalde toen bij Ajax. Dat was in mijn ogen groots. Ik kende helemaal niemand die bij Ajax speelde.”

Waas: „Ik zat in die voetbalwereld, was een beetje een arrogant ventje. Die houding moest je hebben, want anders overleefde je niet in de kleedkamer. De jongens van toen zeggen weleens: onvoorstelbaar dat jij cabaret bent gaan doen. Want in de kleedkamer was ik een van de rustigsten.”

Heerschop: „Blijkbaar overschreeuwde je dat bij ons en ben ik daar ingetrapt. Want jij straalde voor mij enorm veel bravoure uit.” Dat is in zijn ogen zo mooi aan lange vriendschappen: je blijft elkaar zien als de jongen die je ooit was. „Ik kan aan mijn dochter vertellen wat ik vroeger allemaal kon. Dan draait ze zich om en loopt lachend weg. Maar Viggo heeft het gezién. En hij ziet het nog steeds. Dat is zo prachtig.”

Duizelig

Die bravoure is hij vorig jaar wel totaal kwijtgeraakt, zegt Waas. Want op 29 maart 2021 veranderde alles. Waas was aan het sporten met zijn personal trainer. Tijdens de warming-up werd hij opeens duizelig. Hij zei nog: „Ik ga even zitten”, maar voordat hij een stoel kon bereiken lag hij al op de grond. „Zal ik een ambulance bellen?”, hoorde hij iemand roepen.

Hij snapte zelf direct wat er aan de hand was. Ooit had hij als jong spelertje een scheidsrechter op het veld zien neervallen na een herseninfarct. „Die man begon direct te snurken. Toen ik mezelf ook hoorde snurken dacht ik: ik heb vast een herseninfarct. Ik voelde dat ik weggleed. En ik wist: als ik nu loslaat, kom ik nooit meer terug. Dan ben ik dood. In eerste instantie dacht ik: ik wil ook best dood, ik zit er nu zo dichtbij. Direct daarna besefte ik: dat kan niet. Ik heb kinderen, een vriendin. Ik moet proberen in leven te blijven.”

In de ambulance raakte hij buiten bewustzijn. Hij werd pas weer wakker toen zijn zoon, vriendin, trainer en Heerschop na de spoedoperatie om zijn ziekenhuisbed heen stonden. Een verpleegkundige stelde hem vragen: of hij wist wat voor dag het was, en wie de koning van Nederland is. Heerschop: „Daar kwam niks uit. Maar ik zag aan zijn ogen dat hij het wist. Het was op dat moment extreem belangrijk dat hij iets zou zeggen. Met heel veel moeite kwam er iets uit. ‘Ie-ka-ha.’ Ik verstond het: ziekenhuis. ‘Hóórt u het?’, riep ik. ‘Hij zei het! Hij zei het echt!’”

Of hij in die dagen misschien toch al voor zichzelf afscheid van Waas had genomen? Hij slikt, heel even. „Nee, niet daar. Ik zag alleen hoe ernstig het was. Daar ligt je beste vriend in bed, vechtend voor zijn leven. Een krankzinnig, levensveranderend beeld. Het voelt alsof je zelf ook dichtbij de dood bent. Toen ik twee dagen later terugkwam had ik wel een heel verdrietig besef: dit wordt nooit meer hoe het was. Wat wij samen hadden komt niet meer terug. Samen dingen bedenken, samen op pad, samen optreden... Dat is allemaal voorbij.”

Die Viggo van vroeger bestaat niet meer

Viggo Waas cabaretier

Lichtheid

Waas was helemaal niet met optreden bezig. „Ik bleek te zijn geraakt in de kleine hersenen, waar belangrijke verbindingen gemaakt worden. Die machine was helemaal stuk. Als je daar ligt denk je: straks sta ik gewoon op, en ga ik praten. Maar zodra je probeert op te staan, merk je dat je benen je niet meer kunnen dragen. Je kunt niet meer praten. Alles is weg. Dan zinkt de moed je totaal in de schoenen.”

Heerschop: „Niets was nog onbevangen, niets ging meer vanzelf. Alles was opeens loodzwaar. Maar we zochten ook de lichtheid. Ook al was het soms tegen de klippen op.”

Heel langzaam kwam er enig herstel. Na een paar weken kon Waas voorzichtig lopen, met een rollator. Het contrast met wie hij vroeger was, bleef in het begin schrijnend. „Ik werd altijd twintig jaar jonger geschat dan mijn leeftijd. Nu was ik opeens een oude man geworden. Of misschien moet ik zeggen: een kind dat nog bijna niets kan. Ik zat op een dag in het Vondelpark met Peter. We keken naar spelende kinderen. En ik realiseerde me: ik ben eigenlijk weer kind geworden.”

Hij moest ook opnieuw leren praten. Heerschop deed af en toe logopedie-oefeningen met hem. Waas kreeg hele lijsten voor zich, met woorden van vier en vijf lettergrepen. In het begin maakte hem dat soms wanhopig. „De

woorden kwamen zo moeizaam dat ik dacht: dit heeft geen zin. Eén van de eerste woorden die ik moest oefenen was ‘theaterproductie’. Begon ik direct te huilen.”

Al zorgde Heerschop ervoor dat er ook te lachen viel. „Peter noemde steeds eigen woorden die niet op de lijst stonden: pe-nis-ver-len-ging. Schaam-lip-cor-rec-tie. Kwam natuurlijk net de verpleegkundige binnen. ‘Ga door’, zei ik dan tegen Peter, ‘ga door!’.”

Hoever ben je nu met je herstel?

„Lichamelijk 90 procent. Mentaal 70. Je moet toch verwerken dat je bijna dood bent geweest.”

Je bent nog niet de oude?

„Nee, dat kan niet meer, de oude worden. Ik ben een ánder geworden. Die Viggo van vroeger bestaat niet meer. Soms zie ik een foto van vroeger. Dan denk ik: ‘Waar is die man gebleven met die bravoure, met die krachtige blik?’ Die man bestaat niet meer. Soms kan ik echt heimwee hebben naar die lefgozer. Haantje-de-voorste is haantje-de-achterste geworden. Ik heb afscheid moeten nemen van mezelf. Dat is een verdrietig besef.”

Wie ben je nu dan?

„Dat weet ik nog niet. Dat moet ik nog ontdekken.”

Stel je jezelf teleur?

„Soms wel. Maar ik weet dat ik niet zo moet denken. Het is gewoon te groot geweest om van te kunnen winnen.”

Inmiddels voetbalt hij weer. Dan hoort hij in de kleedkamer de snelle opmerkingen om zich heen. „Vroeger deed ik volop mee. Nu lach ik alleen om wat anderen zeggen. Ik ben niet meer ad rem. Je voelt het wel, maar denkt: laat ik het maar niet zeggen, want het komt vast niet goed mijn bek uit.”

Het klinkt als een harde les in nederigheid.

„Oh zeker. En dat is ook goed. Ik vond altijd al dat je nederig hoort te zijn.” Grijnzend: „Alleen lukte mij dat nooit zo goed. Nu leer ik dat alsnog.”

Heerschop zit ondertussen ademloos naar Waas te luisteren. Vraagt dan: „Kunnen mensen jou ook makkelijk kwetsen nu?” Waas knikt. „Vooral als ze om me lachen, als ik het gevoel krijg dat ze me niet serieus nemen. Die gedachte komt soms boven als ik weer aan een woord blijf hangen. Terwijl dat misschien helemaal niet zo is.”

Heerschop: „Of wél zo is...”

„Ja, en dat is wel vervelend. Me niet serieus genomen voelen is altijd mijn zwakke punt geweest.”

Heerschop: „Omdat mensen hem altijd behandelden als mooie man, als een soort dom blondje. ‘Jij bent mooi, maar je kunt beter niet over te moeilijke dingen praten.’ Dat was bij NUHR ook altijd een punt.”

Waas: „Wij schreven met zijn drieën. Maar ik was er altijd van overtuigd dat mensen dachten dat Joep en Peter alles schreven.”

Heerschop: „Want Peter en Joep zijn slim, die lezen veel boeken. En Viggo gaat lekker mooi staan te wezen. Voor ons heerlijk om in stand te houden. Kwamen wij er ook een beetje mooi vanaf. Je moet het ergens vandaan halen, hè? Ik zei ook altijd: ja, heel slim is hij niet.”

Waas: „Dat was een van de redenen om een soloprogramma te gaan maken. Ik wilde iets bewijzen. Het waren best aardige voorstellingen. Maar ik werk toch veel liever samen met mijn vrienden.”

Foto's Merlijn Doomernik

Een half jaar na het infarct kon Waas weer een eerste keer een weekje met vakantie. Voor het eerst in maanden zagen Heerschop en Waas elkaar een tijd niet. Daardoor kon Heerschop er met wat meer afstand naar kijken. „En op een ochtend werd ik plotseling zo verschrikkelijk droevig. Toen drong het pas goed tot mij door dat ik mijn beste vriend kwijt was. De Viggo van vroeger is voor altijd weg. Dat voelde echt als rouw. Direct daarna kwam er een nieuw besef: ik ben dan misschien wel mijn oude beste vriend kwijt, maar ik heb wel weer een

nieuwe beste vriend. Hij is veranderd. En dus moet ik meeveranderen.” Waas luistert aandachtig, de donkere ogen strak op Heerschop gericht. Het raakt ze allebei merkbaar. Heerschop, tegen Waas: „Je bent nog steeds mijn beste vriend!” Waas glimlacht. „Zeker. Onze vriendschap heeft nu nog meer onvoorwaardelijkheid.”

Lijkt vriendschap op liefde?

Waas: „Vriendschap is een hechtere band dan liefde.”

Heerschop: „Vriendschap is de hoogste vorm van liefde. In de mooiste relaties is er ook veel vriendschap. Verliefdheid is iets dat overgaat. Vriendschap is diepe verbinding, onvoorwaardelijk. In een relatie zijn er voorwaarden: je richt je op één persoon, je wordt geacht 's avonds thuis te komen. Tegen een vriend kun je zeggen: ik ga drie weken weg. Geen probleem. Er is ooit besloten dat je vrienden bent, dus dan kan dat.”

Julie gaan na 'Festen' samen een programma spelen, *'Er gaat nog iets heel moois gebeuren'*. Zijn jullie nog aan elkaar gewaagd?

Waas, met een onzeker lachje: „Dat zal later blijken.”

Heerschop: „Er zijn nu zeker dingen waarin we dat niet zijn. Waarin ik verder ben, sneller. Dus gaan we zoeken naar waarin we wél aan elkaar gewaagd zijn. En waar we dat niet zijn, ja, dan wordt het cabaret. Het is op een bepaalde manier ook heel grappig als ik nadoe hoe Viggo die eerste weken was. Zodanig, dat de ander dat misschien niet leuk vindt, maar wel denkt: 'Hij staat zo dicht bij mij, hij mag dit doen...' Zoiets is ontroerend.”

Waas knikt. „Dan ben je echt vrienden.”